

איש ההלכה

לידמותו של הרב יוסף דב סולובייצ'יק

מיזון ז. אייזקסון

❷ ש לה ליהדות שליחן עורך מסויי, שענינו לא רק במעשים אלא גם בחוראות. ררכבה ממצוות בתורה עניין זהן או ורק בחו"ל היהורי לפניו ולפניהם. השכלה והמודעים מייצגים לא טהר וכילה של לאוין, אלא מזיאות חוויתית של גאולה ופירות" (רב סולובייצ'יק, דברי הגות והערכות, החצאת והסתדרות הגיונית והעלמית, תשמ"ב).

ונסח להעמיק בדברים אלה, עומר והרב סולובייצ'יק ומספרד את האו"ם"ר טברסקי ז"ל, והונם האdots המובוקש של ויליאם הילטני ושל החריטות הבריטיקאית מרגש אמן ורושה את "מציאות החוויתית". ברכרי והחיפור שכאן מפתחה הרבה רב דמיות: רב שהחמו מלכות ובשווינגן ק' דשות, זו איזון וואה מורה הראה ליהודי תבונת, השני נמשך לגמורת ולחופשת. "הרבי שוחותמו מלכות מוכיה את הדוטה ברכרים קשים, הרבי שוחותמו קדושה פשוט מועל ימימה כחווזה גונקל נחשול".
פתחותי באיכור ררכרי הספד של ורב עזמו, לכבודו, דברי הילטני
ועם עניין שלוי בהגותו וככובאי של להמן זה, אבל בכל זאת דרך פעם,
ונכל לדראות שיטתו הקבועה והמתורחת חלה על כל דבירו. הרבי
סולובייצ'יק עורך את כוחתו על יותר ויותר תחומיים של יהי' ואדם,
וכוחותיו הם המושגים האתנוצייים והערכיים שהוא מעתה. אין תחום
אנושי שהוא זור לה, אכן, אכן, לצערנו אנו גוטים לשוכות את המעלת
המיוחרת שנטמנה באדם. "והאיש משה", אותו גדור הנבאים שלנו,
מצטיין לפי תמורה דוקא בכבר שהוא איש". הרבי סולובייצ'יק וואה
אפוא את כל הקיים האנושי כשייך ביותר לתפיסתו היהודית. הוא בא
לעולם ועיימו המושגים של מרם וממושגים שוחיבר בעצמו, ומרגע זה,
כאיון מודיע מובוקש, מחל הרבי את מושגי מחשבתו על המציאות, וכמו
שכמוך המתימתי אנו מדברים על מספירים מבוגנים מאליזט ולמרות
שהאיש מעמינו לא פוגש ברוחב את המספר שתרים או שלושה, רק ורב
מרבר על המושגים "איש האמונה", "איש ההלכה", על "תשובה" ועוד
ועוד.

כל התהוממים האנושיים לרלוונטיים לא מפני שהיהדות "סובלת"
אותם, אלא מפני שהירחות חלה עליהם, מהעכינות בהם, מתיחסות
אליהם. הרבי סולובייצ'יק העמיד את אלף התלמידים, אשר עסוקם
במושגים השונים ובගות נובע מהשקפות היהודיות. לפניו רבי, שירוחש
קשרת בעולם כולם. כל אידיעות טבעי והיסטורי, כל פיתוח אנושי, כל
מוחשכה מקורית – מתחברים לארם הייחודי. נדמה לי, שפיזיון הדמות
של "איש ההלכה" הוא המיצוי הייעוני המובהק ביזור בכתבי הרב.
"איש ההלכה" אינו רק איש מושע ואינו רק איש דת. יש לו חלקים
משנים ובעיבוד מיחוד שלו. כמו ומרעע, גם לאיש ההלכה יש כלים
להגדרת המציאות. "יש להלכה חיים א פריזוי שבוס לבל המציאות של

ר' סולובייצ'יק. יהדות בעולם מלא

כל ריקוקות, פרטיה ותגיה... כל מושגי ההלכה מושגים א' פריטאים הם, ואיש חולכה מביט על דיניהם בעולם כולו" (בסוד הדין והדין, חזאת אדרות, עמ' 76). וכך איש הרת, יש לאיש ההלכה תניינות גם מה שמעבר לעולם הניסיון המרדי. הרב סולובייצ'יק עומר אפוא וורוש להזכיר את היחסות לעצמה. היחסות אינה עדות, היחסות היא עולם מלא, המתיחס לאדם העומד לפני בוראו. לא לחנים, ומתרן מגמות שונות לגמרי, יש המבקרים להזכיר את היחסות למשמעות של רוח נספת ווגיל, רק למרוחבי קירות של מוסדות מסוימים, או רק להזקבה פוליטית קבועה.

ספרוף' אבוי רבייצקי חילק במננו את התיבות היהודית המורנגת לשלושה בונונים. חלוקה זו התייחסה לאוון שבו נתפסים הניגדים המתחבטים, ככלומר כיוצר כל גופה ממשמעות מפגש בשיטומו את הניגדים והקסים הרעוניים. כיוון אחר הוא של הרב קוק. לרעת רבייצקי, בנסיבות גבואה מסוימת תפס הרב קוק את הניגדים מהת הרמוניית אהדרה. כיוון שני הוא של פרופ' שעיה ליבוביץ. כאן התפשטה ריאא של הכרעה טוגירית: או שגד אעד מבריע, או שגד שני מבריע. אין חיים משותפים. כיוון שלישי הוא של ר' בר סולובייצ'יק. כאן ההכרעה היא דיאלקטית. הניגורים ממשיכים תמיד ליות יור בראיאלקטיקה. בעוד שלגביו ורב קוק איני מכח שכחון והארמוני יצאו תמיד מבריע, והי לגבי ר' בר סולובייצ'יק דרומי שהתבונתו של רבייצקי מתאימה לילול הגנות. תניונות זו אף מדגימה כמה קדוכה שיטות של הרב לא-ארם המודרני, הארט שלאהר הגע למערבות הנוראה ביחס לטבע וההיסטוריה, ולמעשה החק לבודד מאחד, "איש האמונה הבודד".

אני מבקש לשאול כאן מטעם פטרתו של ר' בר סולובייצ'יק לא עזרה אצלנו כאן תנובות ודריניות רחבים יותר. תשובה על כך עלולה להיות מודאגת, אפילו מפחדת, והוא בוגר בוגן (והפעם באמת גנא), ולא בשימוש המגוחך והמתරבה של מושג זה), אום שהמגיד תלמידים רביים, ממרבר בלשון האדם בן מנגנו, אום המקור לצייר יהורי ולשיט יהורי באשר הוא. מרדת ירושלmai היהת קרכחה מאור ליבון. איני יותר שוט ריב מורן שמט נקסן בפי. תפיה שלמה של חזדים ניאוריזו-טודוקסים מתגנטת עליי, אותן אגשיות שאומנתם היא זיינט ומזהן: כי הם עשויקם, ככל החומר ופעולות האנושות. אילו דמי נושאין; מי ר' בר שילג, לא דמי מוחט למקבץ עיל ורב סוליב... ג'... ברמות שאבי מסגנני לווחחות עזות, כתמי הנומניטים, טוועריב' וצאנן לאוד בעברית (הרב בחוכתו של ר' בר מרום' פינחס לאלא ובונחן), וט' ר' קל משעלן' עצם של אפרתית הלבנת ריעתית...
... מונת, לנו המשפט שלפיו הבודא המכבל בוגריה וא' ברא את העולם. כמובן, זה, תורת ישראל נחסת במשפט לכל תרוכ, כי שלומר תורה באפן, שבך סולובייצ'יק למו, מ מלא כל השלם מבר אגלי בכיתת